

ЕКОЛОШКА ОДРЖИВОСТ И ЗДРАВИ ГРАДОВИ: ЗНАЧАЈ ОТВОРЕНИХ ЗЕЛЕНИХ ПРОСТОРА У УРБАНИМ СРЕДИНАМА НА ПРИМЕРУ ОПШТИНЕ НОВИ БЕОГРАД

ECOLOGICAL SUSTAINABILITY AND HEALTHY CITIES: THE IMPORTANCE OF OPEN GREEN SPACES IN URBAN ENVIRONMENTS - A CASE STUDY OF THE MUNICIPALITY NEW BELGRADE

Јелена Марић¹
Бисерка Митровић^{1а}
Мирјана Бараћ^{1б}

DOI: 10.5937/UIB25312M

Апстракт

Модерни начин живота, висок ниво стреса и загађења негативно утичу на опште јавно здравље људи, првенствено становништва који живе у урбаним срединама. Нова парадигма здравља, као и светска здравствена организација указују на значај превенције и дефинишу здравље као стање "потпуног психичког и физичког благостања човека". Значај здравља као основног ресурса модерног доба дефинисан је и кроз Циљеве одрживог развоја, тачније циљ 3. "Добро здравље". Еколошки аспект одрживости уско је повезан са очувањем животне средине, а здрава животна средина дефинише узрочнике болести и обољења јер људи попримају стимулансе из свог окружења путем психо-неуро-ендокриних механизма у организму. Ови узрочници се углавном базирају на нивоу стреса, а велики број међународних студија је потврдио управо природни елементи из окружења, као што су: зеленило, вода, свеж ваздух, боје и звукови из природе позитивно утичу на стресоре из окружења.

Простори у градовима који имају претходно поменуте позитивне карактеристике јесу отворени зелени простори. На територији општине Нови Београд налазе се различити типови ових простора, од којих су најчешће коришћени линеарни паркови дуж обале река Дунава и Саве, као и тачкасти паркови унутар мега блокова.

Овај рад се бави анализом, и истраживањем значаја отворених зелених простора Новог Београда у контексту утицаја на кориснике, а пре свега са аспекта начина и фреквенције коришћења ових простора као и субјективне перцепције корисника.

1 Универзитет у Београду, Архитектонски факултет 1_ доц. др, диа, ORCID: 0000-0002-3906-850X; 1a_ в.проф. др, диа, ORCID: 0000-0002-3077-6710; 1б_асистент; М.А. диа, ORCID: 0009-0008-6937-4197

Очекивани резултати пружају могућност за адекватну адаптацију и могуће унапређење физичких и функционалних карактеристика отворених зелених простора са циљем активнијег коришћења ових простора у урбаним срединама.

Кључне речи: *Нови Београд, еколошка одрживост, отворени зелени простори, психичко и физичко здравље, здрави градови*

Abstract

The modern lifestyle, high levels of stress, and pollution negatively affect the general public health of individuals, primarily the population living in urban environments. The new health paradigm, as well as the World Health Organization, emphasizes the importance of prevention and defines health as a state of "complementental and physical well-being." The significance of health as a fundamental resource in modern times is also defined through the Sustainable Development Goals, specifically Goal 3, "Good Health." The ecological aspect of sustainability is closely linked to environmental preservation, and a healthy environment defines the causes of diseases or illnesses, as people absorb stimuli from their surroundings through psycho-neuro-endocrine mechanisms in the body. These causes are primarily based on stress levels, and many international studies have confirmed that natural elements from the environment, such as greenery, water, fresh air, colors, and sounds from nature, positively affect stressors in the surroundings.

The spaces in cities that possess these above mentioned positive characteristics are open green spaces. In the territory of the municipality New Belgrade, various types of these space sexist, while most commonly used are linear parks along the banks of the Danube and Sava rivers, as well as small parks within the characteristic mega-blocks.

This paper focuses on analyzing and researching the importance of open green spaces in New Belgrade in the context of their impact on users, particularly from the perspective of frequency and dynamic of usage, as well as users' subjective perceptions.

The expected results provide the opportunity for adequate adaptation and potential improvement of the physical and functional characteristics of open green spaces, with the aim of encouraging more active usage of the sespaces in urban environments.

Keywords: *New Belgrade, ecological sustainability, open green spaces, mental and physical health, healthy cities.*